

Eczacı Kooperatiflerimiz

Biz eczacılar, kooperatifleri başımızı suyun üstünde tutabilmek amacıyla kurduk. Bugün toplumun genel ölçüsü olan sen benim için şunu yaparsan, ben senin için şunu yaparım türü borçlu alacaklı hesap defteri ilişkisi için kurmadık.

Kooperatifleri, insanların birbirinin refahına kendilerini adadıkları bir topluluk duygusu geliştirmek amacıyla kurduk. Bu ilk bakışta zor gibi görünüyor olabilir, ancak pekala gerçekleşebiliyor. Eczacı kooperatiflerinin ilaç pazarındaki ilacın yüzde 31-32 sini eczanelere ulaştırması, 14.000 eczacı ortağa ulaşması, sözkonusu durumun gerçekliğini ortaya koymaktadır.

Daha adil, daha etik bir toplumla insanların yaşam yetisinin gelişimi arasındaki doğru orantıyı unutmamalıyız. Kooperatiflerimizde eşitlik, adalet, gönüllü ve karşılıklı yardım, ekonomik ve toplumsal ilerleme ortak değerlerine dayanmaktadır.

Her örgütün temeli olduğu gibi kooperatif örgütlenmenin temeli de ortaklardır. Ortaklarının gereksinimleri kooperatif örgütlenmenin amacına ve çalışmalarına yansır. Üyelerin gereksinimlerini karşılayacak ekonomik etkinlikler, katılımcı demokrasi, insan kaynaklarının geliştirilmesi, toplumsal, çevre için sorumluluk, ulusal ve uluslararası işbirliği ortak gereksinimlerinin başta gelenleridir.

Çok uluslu ortaklıkların, uluslar üstü sermayenin ortaya çıktığı, yeni dünya düzeni adıyla ortaya salınan ideoloji yalnız ihraç edildiği ülkelerde değil, kendi yurdumuzda da ekonomiyi mafyalaştırarak, siyaseti kirleterek toplumların ana kurum-

Ecz. Mehmet DOMAÇ
TEB Genel Başkanı

larını soysuzlaştırmaktadır. Her türlü gücü, kurum ve kuruluşları küçümseyerek toplumların emniyet sübaplarıyla oynamaktadır. Kooperatiflerimiz yeni dünya düzeni karşısında temel değerlerini koruyup yeni bir kimlik kazanarak geniş kitlelerin toplumsal gönenci, ekonomik, kültürel, siyasal gelişmesi için etkin bir konumda bulunması gerekmektedir.

Kooperatiflerimiz bilindiği gibi piyasa rekabeti ile sürşarj hakkını tamamen eczaneye mal etmiştir. Kooperatifler sürşarj yapmamakla eczacının yüksek enflasyondan ve onun yarattığı ekonomik ve sosyal tahribattan korunmasını sağlamıştır. Uzun süre fiyat istikrarı olmadıkça sürdürülebilir bir yatırım ve büyümeden söz edilemez.

Kooperatiflerimizi geliştirmek için üç unsur çok önemlidir. Eğitim, finans, denetim.

Eğitim

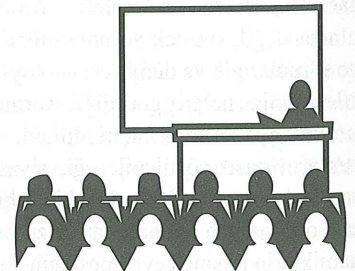
Kooperatiflerin neler yapacağına hangi alana tercihlerini yönlendireceğine karar veren, üyeleri ve yöneticileridir. Dolayısıyla onların eğitim ve yetenekleri çok önemlidir. İster üye olsun ister yönetici olsun başarıya insanları çağdaş dünyanın gerektirdiği bilgi ve yetkiyle donatarak ulaşabiliriz. Kooperatiflerde eğitim ve araştırmaya

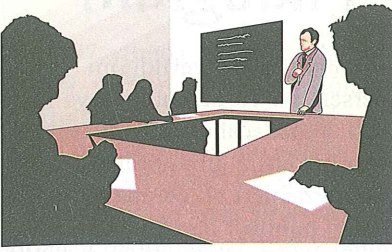
önem vermek üst düzeyde bilim adamları danışmanımız olmasına dayanmaz. Kooperatiflerde yöneticilerin, üyelerin ve çalışanların genel bilgi düzeyleri çok daha önemli bir durumdur. Kooperatifler iş dünyasının aksine eğitime harcanan parayı yatırım olarak algılamalıdır.

Kooperatifçiliği bir meslek eğitimi gibi görüp ciddiye almak gerekmektedir. Kooperatiflerimiz çağdaş teknoloji ile birlikte nitelikli emek üretimine yönelik olarak üye ve çalışan eğitimine önem vermelidir.

Ülkemizde Kooperatifçilik eğitimi bilinçli olarak tümüyle ihmal edilmiştir. Batı ülkeleri bir yana, bir çok Asya ve Afrika ülkesinde bile kooperatif eğitimi için kooperatif okulları vardır. Ülkemizde böylesi okul olmadığı gibi çeşitli meslek okullarında eğitim için birkaç saatten ileri gitmeyen dersler bulunuyor. Ülke düzeyinde ortak ve ortak dışı yaygın bir kooperatif eğitimi hiç yapılmamaktadır. Kooperatif eğitimi temel bir sorundur.

Genel olarak devlet, kooperatif üst birlikleri ve kooperatifler, kooperatif okulu oluşturmalıdır. Özelde Tüm Eczacı Kooperatifleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği,

Eczacı Vakıfları, Eczacı Kooperatifleri Okulları kurmalılar. Meslek okullarında ve fakültelerde kooperatif eğitimine özel yer verilmelidir.

Kooperatiflerin günlük yaşamda ilişkisi olan kişiler toplum önderleri ve özellikle Kaymakam, bankacı, yargıç ve avukatlar kooperatif konusunda eğitilmelidirler. Kooperatifçiliğin yaygınlaştırılması için televizyon, radyo ve halk eğitim programlarında Kooperatifçiliğe yer verilmesi amacına yönelik çaba harcanmalıdır.

Finansman

Ülkemizde bulunan binlerce kooperatif gerek öz kaynaklarının, gerekse kendi olanaklarının yetersizliği nedeniyle genellikle finansman güçlüğü ile karşılaşıyorlar.

Ortakların düşük ortaklık payı, kooperatiflerde sermaye birikimini özendirecek öğelerin az oluşu beraberinde öz sermaye yetersizliğini getirmektedir. Kooperatifleri yeterli krediyle destekleyecek ve kredi gereksinimini karşılayacak özel finansman kuruluşlarının olmaması, kredi koşullarının ağırlığı, daha çok ticari usullere göre olması nedeniyle zorluklar bulunmaktadır.

Kooperatiflerin kar amacı gütmemeleri kooperatif öz kaynaklarını güçlendirmeyi önlemektedir. Oysa kooperatiflerin, rekabette bulundukları araçlar ve sanayiciler kadar kolay kredi kullanabilmeleri gerekir. Kooperatiflerin kuracakları tesisler için rekabette olduklarından daha çok krediye ihtiyacı vardır.

Finans sorununun çözümünde en uygun yaklaşım ortaklık payını artırmaktır. Ayrıca yönetim ve sermayesine eczacıların egemen olduğu Eczacı Bankasının kurulması gerekmektedir. Bunların dışında alınacak tüm önlemler şüphesiz sorunun çözümüne katkı sağlayacak ancak yetersiz kalacaktır. Örneğin risturnlerin uzun erimde dağıtılması önemli bir katkıdır.

Denetim

Ülkemizde etkili bir kooperatif denetimi maalesef yapılamamaktadır. Oysa etkili bir denetim kooperatif kuruluş-

larımızın en büyük güvencesidir. Etkili bir denetim kooperatiflerin iyileştirilmesi ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için gereklidir.

1163 sayılı Kooperatifler Yasası'nın 86.maddesinin 1.fıkrasına göre Kooperatifler, Birlik, Merkez Birlikleri, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği devletin denetimindedir.

Ancak Kooperatiflerin demokratik yapılarına müdahale etmeden denetim sorununun çözümünde üst birliğin denetimi çok önemlidir. 1163 sayılı yasa üst birliklere verilen görevin etkin ve yaygın biçimde sağlanması gerekir. Önemli olan kooperatif üst örgütlerinin oluşturacakları denetim birimleri yoluyla yapacakları yol gösterici, uyarıcı, eğitici nitelikteki denetimdir. Bu öz denetimi güçlendirir ve tamamlar. Üst birlikler uzmanlaşmış kadro istihdamı ve denetçi eğitimi ile ilgili programlar hazırlamalıdır.

Kooperatiflerimizi etkin konuma getirmek bizlerin elinde.

Geleceğe inanmalıyız.

